

Taalunie
Meerjarenplan
1998-2002

Inhoudsopgave

1	Inleiding	p. 1
2	Taal Externe ontwikkelingen Taalinfrastructuur Positie van het Nederlands	p. 3
3	Onderwijs Binnen het taalgebied Buiten het taalgebied	p. 6
4	Cultuur Buiten het taalgebied Binnen het taalgebied	p. 9
5	Beleidsprocessen	p. 11
	Bijlage: Meerjarenbegroting 1998-2002	p. 12

1 Inleiding

Sinds de Taalunie halverwege de jaren tachtig operationeel werd, heeft zij geleidelijk de haar bij Verdrag opgedragen taken ingevuld. De betrokken Nederlandse en Vlaamse departementen hebben stapsgewijs steeds meer onderdelen van het taal- en letterenbeleid naar de Taalunie overgedragen: de ondersteuning van de buitenlandse neerlandistiek, de totstandkoming van beschrijvende taalproducten zoals de *Algemene Nederlandse Spraakkunst (ANS)* en *het Woordenboek der Nederlandsche Taal*, en onderdelen van het taalzorg- en cultuursubsidiebeleid. In 1993 werd voor het eerst een meerjarig beleidskader voor de Taalunie vastgesteld. Daarin lag, als gevolg van de reorganisatie-discussie die in dat jaar werd gevoerd, onvermijdelijk een sterk accent op missie, werkwijze en beleidsprocessen.

Missie

De missie van de Taalunie is sindsdien niet veranderd. Die is nog steeds: de zorg vanuit de overheid voor al wat te maken heeft met de positie van het Nederlands, nu en in de nabije toekomst. Daarbij gaat het zowel om taalinhoudelijke voorzieningen (basisproducten en standaarden voor spraakkunst en lexicografie, spellingregels, terminologische voorzieningen) als om het onderwijs Nederlands in binnen- en buitenland, als om de status van het Nederlands - in de functie van bestuurstaal, onderwijstaal, communicatiemedium en cultuurtaal - in en buiten het taalgebied.

Om die missie op een adequate wijze te kunnen vervullen moet de Taalunie op de hoogte zijn en blijven van de situatie waarin het Nederlands zich bevindt en inzicht hebben in de factoren en omstandigheden die deze situatie beïnvloeden. Op grond van dergelijke 'registrerende waarneming' kan worden bepaald welke activiteiten moeten worden ondernomen en welke meerwaarde Nederlands-Vlaamse samenwerking daarbij kan bieden.

Uitvoering

Bij een gelijkblijvende missie zal de uitvoering toch aan verandering onderhevig zijn als gevolg van zich wijzigende interne en externe omstandigheden. Zowel het beleidsplan als de organisatie en de werkwijze van de Taalunie moeten voldoende flexibiliteit bieden om op die omstandigheden in te spelen. Tegelijkertijd echter moet worden voorkomen dat voortdurende beleidswijzigingen de resultaten tenietdoen van reeds in gang gezette projecten en activiteiten. De twee sleutelwoorden van het tweede vijfjarenplan zijn daarom *consolidatie*, in de vorm van verdieping of verbreding van wat in gang is gezet, en *flexibiliteit*, om ook bij snelle ontwikkelingen de juiste acties te kunnen ondernemen.

Belangrijke interne ontwikkelingen in de afgelopen jaren waren enkele omvangrijke overdrachten (financieel en qua werklast) die tussen 1993 en 1997 hebben plaatsgevonden: de zomercursussen in Nederland en Vlaanderen voor buitenlandse beursstudenten, de docentencursussen in

Amsterdam en Hasselt, en de laatste onderdelen van de OC&W-subsidies voor de neerlandistiek in Indonesië, inclusief de verantwoordelijkheid voor het Erasmus Taalcentrum. Deze overdrachten zijn van groot belang om onderdelen van het beleid die tot nu toe los van elkaar stonden, in een samenhangend verband te kunnen plaatsen.

Externe factoren

Wat de externe ontwikkelingen betreft, spelen naast gebeurtenissen zoals de politieke omwentelingen in Midden- en Oost-Europa en in Zuid-Afrika ook meer algemene externe processen en tendensen aan het begin van de meerjarenperiode 1998-2002 een belangrijke rol:

- de sterk toegenomen internationalisering, die zich ook op de gebieden taal, onderwijs en cultuur krachtig doet gevoelen;
- de snelle ontwikkelingen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie, die grote invloed hebben op de taal;
- de nauwere samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen, die onder andere vorm heeft gekregen in het in 1996 geratificeerde nieuwe culturele verdrag tussen beide landen en in het vierde GENT-akkoord, dat in 1997 werd getekend.

De genoemde sleutelwoorden en ontwikkelingen spelen door alle hieronder besproken beleidsterreinen heen. Waar nodig wordt er expliciet naar verwezen.

2

Taal

Het taalbeleid dat de Nederlandse en de Vlaamse regering gezamenlijk via de Taalunie vormgeven, kent tal van facetten. Om de deskundige inbreng vanuit en toepassing in het veld te garanderen vindt een aantal activiteiten plaats onder de hoede van diverse commissies en werkverbanden. Zo zijn in de Taaladviescommissie wetenschappers uit diverse taaldisciplines vertegenwoordigd om gevraagd en ongevraagd normerende uitspraken te doen en advies te geven over de noodzaak van voorzieningen of over de kwaliteit van producten die onder verantwoordelijkheid van de Taalunie tot stand komen. In het Taaladviesoverleg wordt (semi-)publieke taaladviesdiensten en professionele gebruikers de mogelijkheid geboden voor overleg en inhoudelijke afstemming. Terminologieprojecten worden in gang gezet en uitgevoerd onder de koepel van CoTerm, de nieuw ingestelde terminologiecommissie waarin uitvoering wordt gegeven aan het vastgestelde Taaluniebeleid.

Externe ontwikkelingen

De snelle ontwikkelingen op het gebied van communicatie- en informatietechnologie hebben ook op de positie van taal en talen grote invloed. Taal vervult immers zowel in gesproken als in geschreven vorm een belangrijke functie als communicatie- en informatiemedium. De invloed heeft betrekking op de *taalvoorzieningen* (woordenboeken, grammatica's, uitspraakgegevens, terminologiebanken) die er in de toekomst voor het Nederlands zullen zijn, en op de taal *als medium*, de taal waarin informatie wordt aangeboden. Op iets langere termijn heeft de invloed daarom ook betrekking op de *positie* van het Nederlands in internationaal verband, ten opzichte van andere talen.

Taalinfrastructuur

Taalvoorzieningen bestaan sinds enkele jaren steeds meer ook, of soms zelfs uitsluitend, in elektronische vorm. Dit vraagt om een andere vorm van 'corpusplanning' dan voorheen. Bij de overgang van gedrukte naar gedigitaliseerde bronnen zijn ook aspecten als elektronische opbouw en elektronische raadpleegbaarheid van belang, evenals de nieuwe infrastructuur die wordt gebruikt om elektronische 'corpora' te verspreiden en ter beschikking te stellen. Taaltechnologie als zodanig en als specifiek onderdeel van de informatietechnologie vraagt daarom de komende jaren veel aandacht. Dat geldt voor alle sectoren die zich bezighouden met of belang hebben bij het totstandkomen van goede basisvoorzieningen die met elkaar en met die van andere talen kunnen worden gekoppeld:

- de wetenschap: Nederlandse taalkunde, taal- en spraaktechnologie
- het bedrijfsleven: uitgeverijsector, spraaktechnologie-sector en vertaalsector

- het nationale wetenschapsbeleid: departementen en wetenschapsfondsen (NWO en FWO)
- het Europese (taal- en communicatie)industriebeleid: DG XIII.

Samenwerking tussen deze betrokkenen is van groot belang. Het bijhouden van de technologische ontwikkelingen vergt hoge investeringen, zowel financieel als in kennis en onderzoeksmogelijkheden. Gezien de omvang van het Nederlandse taalgebied ligt het daarom voor de hand dat Nederland en Vlaanderen zoveel mogelijk hun inspanningen op dit terrein samenvoegen.

De Europese Commissie bepleit in verband met het voorgaande de oprichting van 'taalbeleidsinstellingen per land of taalgebied'. Nederland en Vlaanderen beschikken al over zo'n instelling door de oprichting van de Taalunie. Daarbij is immers besloten tot een gezamenlijke politiek wat betreft het hele taalbeleid, inclusief de totstandkoming van de nodige basisvoorzieningen die elke volwaardige taal nodig heeft. Producten zoals het *Woordenboek der Nederlandsche Taal*, als wetenschappelijke basis voor allerlei woordenboeken, de *Algemene Nederlandse Spraakkunst*, als basis voor verschillende soorten gebruikersgrammatica's en de *Woordenlijst Nederlandse taal*, als uitwerking van de gezamenlijke Vlaams-Nederlandse spellingbesluiten, komen al onder auspiciën van de Taalunie tot stand. Deze voorsprong kan ook in Europees verband worden benut.

Om aan de samenwerking op taaltechnologisch gebied vorm te geven valt te overwegen om voor de komende vijf jaar een overkoepelende commissie 'taalinfrastructuur' in te stellen waarbinnen onder auspiciën van de Taalunie, dus onder verantwoordelijkheid van het Comité van Ministers, een globaal beleidsplan wordt opgesteld. Deze commissie zou met name aandacht moeten besteden aan het opsporen en vervolgens opvullen van bestaande lacunes in de elektronische basisvoorzieningen voor het Nederlands. Als basis voor het beleidsplan moet daarom een inventariserende en prioriteitstellende studie naar aanwezige en ontbrekende voorzieningen dienen. Voor de uitvoering van het plan zouden vormen van cofinanciering moeten worden gezocht met alle deelnemende partners: de Europese Commissie, de universiteiten, de wetenschapsfondsen en het bedrijfsleven. Verder zouden in deze commissie afspraken kunnen worden gemaakt over standaarden en normen, zodat de diverse deelproducten onderling op elkaar aansluiten en aan die van andere talen te koppelen zijn. Daarbij kan worden gedacht aan meertalige woordenboeken op basis van een eentalig lexicon (het Referentiebestand Nederlands dat onder auspiciën van de Commissie lexicografische vertaalvoorzieningen wordt vervaardigd), aan meertalige terminologielijsten op basis van een eentalige gegevensbank voor (overheids)terminologie, aan grammatica-standaarden die bruikbaar zijn voor het ontwikkelen van automatische vertaalprogramma's, en aan producten die het zoeken naar Nederlandstalige teksten op Internet/ WWW mogelijk maken (zoals een indexeringsstelsel dat put uit een Nederlandstalige databank als onderdeel van een multilinguale databank). Het Nederlandse taalgebied zou met een dergelijke overkoepelende commissie ook een structureel aanspreek- en coördinatiepunt hebben voor Europese projecten op het gebied van taal- en spraaktechnologie.

Positie van het Nederlands

De stand van zaken met betrekking tot de taalvoorzieningen is ook van belang voor de *positie van het Nederlands*. Om het Nederlands te behouden als volwaardige taal voor alle vormen van maatschappelijk gebruik, zullen de taalvoorzieningen van de toekomst ook tegemoet moeten komen aan een reeks nieuwe functies die taal in relatie tot communicatie krijgt. Van groot belang blijft daarbij de positie van het Nederlands in de Europese Unie. Voor haar intern functioneren zal de

Unie steeds meer een beroep doen op technologische mogelijkheden om de veeltaligheid organisatorisch en financieel beheersbaar te houden. Voor het Nederlands is het zaak om in de daartoe ontwikkelde meertalige technologieën aanwezig te zijn. Ook in dit opzicht is de samenwerking van alle betrokken partijen onder coördinatie van de Taalunie van strategisch belang.

Maar de technologie biedt geen oplossing voor alle problemen die de veeltaligheid van Europa op termijn met zich meebrengt. Met name voor gesproken communicatie blijft intensieve inbreng van tolken ongetwijfeld noodzakelijk. Naarmate het aantal lidstaten toeneemt, zal daarom de discussie over het aantal werktalen in het mondeling taalverkeer steeds weer op de agenda komen. Daarbij dient te worden gewaakt voor het insluipen van een vijftalenregime waarbij Engels, Frans, Duits, Spaans en Italiaans de vaste werktalen zijn.

Belangrijk is dat Nederland en Vlaanderen/België bij beslissingen over het talenregime zoveel mogelijk gezamenlijk optreden. Wat betreft het politiek optreden in de Ministerraden en het maken van afspraken over gedragscodes, kan dit door middel van rechtstreekse afspraken tussen de beide regeringen. Wat betreft overige ondersteunende acties - samenwerking met andere taalbeleidsinstellingen in Europa, onderzoek naar verschuivingen in de positie van talen als gevolg van het verlies van bepaalde functies, actief bevorderen van de kennis van het Nederlands bij Europese functionarissen en ambtenaren - kan structureel in Taalunieverband worden samengewerkt.

Van indirecte invloed op de positie van het Nederlands in de Europese Unie is natuurlijk ook het beleid ten aanzien van de versterking van de universitaire neerlandistiek in het buitenland, inclusief de ruimere culturele functie daarvan, en de versterking van het niet-universitair onderwijs Nederlands, met name in de grensgebieden (Noord-Frankrijk, Wallonië en Noord-Rijnland-Westfalen). Deze aspecten worden verder behandeld in de volgende hoofdstukken.

3

Onderwijs

Binnen het taalgebied

Voor het onderwijs Nederlands binnen het taalgebied berust de verantwoordelijkheid in de eerste plaats bij de Vlaamse en de Nederlandse onderwijsministers afzonderlijk. Onder de koepel van de Taalunie functioneert sinds 1995 het Platform Onderwijs Nederlands, dat bestaat uit achttien Nederlandse en Vlaamse deskundigen op het gebied van opleiding, ontwikkeling en ondersteuning, onderzoek en beleid. Zij hebben op persoonlijke titel zitting in het Platform, maar hun netwerk is uitgebreid genoeg om een brede verspreiding van de resultaten te waarborgen.

Via het Platform kan de Taalunie een stimulerende en coördinerende functie vervullen op al die terreinen van het onderwijs Nederlands waar Vlaams-Nederlandse samenwerking een meerwaarde kan hebben. Het richt zich daarbij met name op het signaleren van behoeften en het initiëren van nieuwe ontwikkelingen. Verspreiding naar de uiteindelijke doelgroep - de leerkrachten voor de klas - moet vooral plaatsvinden via de intermediaire niveaus van opleiding, begeleiding en ontwikkeling. Naast aandacht voor het moedertaal- en tweedetaalonderwijs Nederlands besteedt het Platform ook aandacht aan de ontwikkelingen rond het Nederlands als lestaal in het onderwijs.

De bovengenoemde meerwaarde moet zowel gelden voor de aanpak van het gesignaleerde probleem als voor de resultaten van activiteiten die worden ondernomen. Voor de onderwerpen en activiteiten waarmee het Platform zich bezighoudt, geldt daarnaast ook dat het belang ervan breed moet worden ingezien. Op basis van deze criteria zijn voor de komende jaren de volgende prioriteiten bepaald:

- Op het gebied van *onderzoek* gaat het om het stimuleren van praktijkrelevant, resultaatgericht onderzoek, dat gericht is op de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs Nederlands. Daarbij wordt voorrang gegeven aan het onderzoek naar efficiënt en effectief onderwijs aan leerlingen in (taal)achterstandssituaties. Het uitgangspunt bij gemeenschappelijk onderzoek is dat de taal- en onderwijssituatie in Nederland en Vlaanderen voldoende vergelijkbaar zijn om een gezamenlijke aanpak zinvol te maken.
- Op het gebied van *ontwikkeling* wordt in de eerste plaats gestreefd naar het verbeteren van de aansluiting tussen de verschillende onderwijsfasen. Er dienen 'leerlijnen' te worden uitgezet die de kloof dichten tussen het taalonderricht in het primair en het secundair onderwijs. Om dergelijke lijnen te kunnen uitzetten moeten natuurlijk eerst duidelijke leerdoelen zijn bepaald: wat moet het onderwijs Nederlands leerplichtige leerlingen voor een toekomst in de 21ste eeuw leren? Zodra systematische leerlijnen beschikbaar zijn kan dan, waar wenselijk, verder worden gewerkt aan het ontwerpen van prototypen voor leermiddelen.
- Op het gebied van *opleiding* is de belangrijkste noodzaak het vaststellen van een beroepsprofiel voor leraren Nederlands/leraren basisonderwijs waarin voldoende evenwicht bestaat tussen aandacht

voor vakdidactische en voor onderwijskundige/pedagogische bekwaamheden. Om een dergelijk beroepsprofiel te kunnen vertalen naar opleiding, bij- en nascholing zou een 'blauwdruk' voor curricula Nederlands in de opleiding een goed uitgangspunt kunnen bieden. Bij de behoefte aan kwalificering en professionalisering zou ook een 'taalbeleidsplan' een belangrijke rol kunnen spelen: wat is de functie van het (moeder)taalonderwijs in het onderwijs als geheel, als vak en vakoverstijgend?

- Op het gebied van *ondersteuning* bestaat bij lesgevendende behoefte aan systematische ondersteuning om de resultaten van onderzoek te kunnen vertalen naar de lespraktijk en om met nieuwe taalmethoden te gaan werken overeenkomstig de beoogde opzet en doelstellingen.

Informatie- en communicatietechnologie is een aspect dat op elk van deze terreinen aandacht vraagt. Enerzijds gaat het om een hulpmiddel, en bij de invoering van dat hulpmiddel is centrale ondersteuning wenselijk (gebruiksmogelijkheden, stimuleren van het aanmaken van goed materiaal). Anderzijds vraagt het omgaan met informatie- en communicatietechnologie om nieuwe vaardigheden, die mede of zelfs vooral door en via taalonderwijs worden bijgebracht. De manier waarop met taal en taalonderwijs wordt omgegaan, is een wezenlijk element in het 'kennisdebat' dat in Nederland en Vlaanderen in gang is gezet over het onderwijs van de toekomst.

Deze terreinen van samenwerking sluiten nauw aan bij de samenwerkingsvoornemens die zijn opgenomen in het vierde GENT-akkoord dat de beide onderwijsministers in juni 1997 hebben gesloten: het stimuleren van gezamenlijk onderzoek, het vergelijken van eindtermen en kerndoelen, het samenwerken op het gebied van opleiding en nascholing, en het gezamenlijk ontwikkelen van educatieve software.

Ook de activiteiten van de Taalunie met betrekking tot de overige onderwijssectoren - hoger onderwijs, beroepseducatie en volwassenenonderwijs - zullen worden ingepast in de GENT-beleidsdoelstelling om één onderwijs- en onderzoekruimte voor Nederland en Vlaanderen te creëren.

De toegenomen internationalisering komt vooral in de volgende paragrafen aan de orde. Ook binnen het onderwijs in het taalgebied zelf heeft deze ontwikkeling echter belangrijke consequenties. De veeltalige achtergrond van leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs, vooral in de grote steden, heeft het zoeken naar een goede aanpak van het onderwijs Nederlands als tweede taal hoog op de agenda geplaatst. Een consequentie van andere aard is dat, ter voorbereiding op een internationale toekomst, de wenselijkheid van een vreemde taal als les- of instructietaal in het reguliere onderwijs steeds vaker aan de orde wordt gesteld. Aanvankelijk speelde deze kwestie vooral in het universitair onderwijs, waar door de Europese uitwisselingsprogramma's veel anderstalige studenten instroomden. Een recenter verschijnsel is de toenemende populariteit van andere talen dan het Nederlands in het voortgezet onderwijs. De Taalunie streeft ernaar dat de ontwikkelingen op dit punt worden aangestuurd op basis van goed en cijfermatig onderbouwd onderzoek.

Buiten het taalgebied

De eerder genoemde internationaliseringstendensen brengen voor de neerlandistiek in het buitenland nieuwe kansen met zich mee. De aandacht voor veeltaligheid en de groeiende vraag naar goed opgeleide tolken en vertalers doet de belangstelling voor het Nederlands en voor het taalgebied groeien. Anderzijds is het onderwijsbeleid van de meeste landen gericht op bezuinigingen en striktere resultaatsvoorwaarden ten

aanzien van de universiteiten. Dat betekent dat voor vakgroepen en lectoraten die niet aan bepaalde academische eisen voldoen of die onvoldoende studenten trekken, het risico van opheffing dreigt. De combinatie van beide ontwikkelingen maakt de aandacht voor een professionele aanpak van de neerlandistiek in het buitenland urgent.

Een belangrijk onderdeel van de professionalisering van de buitenlandse neerlandistiek is de ontwikkeling van een Steunpunt Nederlands als Vreemde Taal. Dit is bedoeld om de versnipperde kennis en deskundigheid die er binnen en buiten het taalgebied bestaan bijeen te brengen, de lacunes in de benodigde kennis en deskundigheid te inventariseren en aan te vullen, en actief zorg te dragen voor de verspreiding en voortdurende actualisering van kennis, ervaring en materialen ten behoeve van de buitenlandse neerlandistiek.

Ook de in 1997 gestarte herziening van het subsidiestelsel voor de extramurale neerlandistiek beoogt vooral de professionalisering te bevorderen. Een belangrijk onderdeel ervan is het stimuleren van de totstandkoming van 'academische kenniscentra'. Deze functie is rechtstreeks gekoppeld aan de universitaire kerntaken en houdt in dat een volwaardige vakgroep, met een meerpersoonsstaf, die een compleet aanbod van het Nederlands heeft - dus taal- en letterkunde naast taalverwerving - in het eigen land of de eigen regio kleinere universitaire vakgroepen ondersteunt, inhoudelijk en zo nodig ook organisatorisch (bijvoorbeeld bij bibliotheeksamenwerking). Voor deze 'academische kenniscentra' zijn aanvullende projectsubsidies beschikbaar. Voor alle vormen van subsidieverlening geldt voortaan dat docenten aan bepaalde vereisten van vakbekwaamheid moeten voldoen en dat hun programma deel uitmaakt van het reguliere onderwijsaanbod van de universiteit.

Voor de speciale aandachtsgebieden bestaan daarnaast, afhankelijk van de specifieke situatie ter plaatse, nog andere ondersteuningsmogelijkheden. In de eerstkomende jaren geldt dit met name voor Midden- en Oost-Europa, Zuid-Afrika en de Verenigde Staten. Bovendien wordt aandacht besteed aan het niet-universitair onderwijs Nederlands in de grensregio's en op de Nederlandse Antillen en Aruba.

Het belang van samenwerking tussen de neerlandici in een bepaald taalgebied of regio blijft groot. Daarnaast zal echter de komende tijd ook de samenwerking tussen neerlandici binnen en buiten het taalgebied worden gestimuleerd, zowel op onderwijs- als op onderzoeksgebied.

4 *Cultuur*

Buiten het taalgebied

Cultuur in de brede betekenis van het woord - de optelsom van verschijnselen en gebruiken die het gezicht, het gedrag, de normen en de waarden van een samenleving typeren - speelt een belangrijke rol in de buitenlandse neerlandistiek.

Een academische discipline Nederlands in het buitenland is immers niet alleen een taal- en letterenstudie. Van de studie van het Nederlands als vreemde taal maakt onlosmakelijk ook 'kennis van land en volk', oftewel de culturele kennis van Nederland en Vlaanderen in de brede zin van het woord, onderdeel uit. Net zoals aan vakgroepen germanistiek of romanistiek binnen ons taalgebied inmiddels 'Duitslandcentra' of 'Frankrijkinstututen' verbonden zijn of worden, zo zijn enkele grotere vakgroepen Nederlands in het buitenland zich aan het ontwikkelen tot 'Centrum voor de studie van de Lage Landen'. Naast hun eigenlijke academische kerntaken vervullen deze centra een taak voor een breder publiek, als documentatiecentrum en door het aanbieden van cursussen taal en cultuur, het organiseren van lezingen van wetenschappers, journalisten of schrijvers, en inhoudelijke ondersteuning van culturele activiteiten die vanuit Vlaanderen of Nederland worden georganiseerd.

De Taalunie stimuleert ook de professionalisering op dit vlak: bovengenoemde activiteiten worden organisatorisch en financieel structureel ondersteund wanneer de betreffende vakgroepen daarvoor goed onderbouwde projectplannen indienen die voldoen aan bepaalde criteria wat betreft publieksbereik en inbedding in het algemene culturele beleid.

Daarmee ontstaat een raakvlak tussen het Taaluniebeleid en het algemene buitenlands cultuurbeleid. Dit vraagt om zorgvuldige en geregelde afstemming met alle betrokken departementen en veldorganisaties in Vlaanderen en Nederland. Het nieuwe Cultureel Verdrag tussen Nederland en Vlaanderen biedt daarvoor goede mogelijkheden. Onder de paraplu van de nieuwe Gemengde Commissie kan een 'regiegroep' jaarlijks de afstemming van de verschillende plannen en initiatieven bespreken.

Continuïteit, ervaring met kennisoverdracht naar een geïnteresseerd publiek, en inhoudelijke deskundigheid op het gebied van de cultuur van de Lage Landen zijn daarbij de belangrijkste troeven die de buitenlandse neerlandistiek te bieden heeft.

Een tweede raakvlak tussen de buitenlandse neerlandistiek en het promotiebeleid van Nederland en Vlaanderen betreft de opleiding van literaire vertalers uit het Nederlands. Het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en het Literair Produktie- en Vertalingenfonds hebben de opdracht om het verschijnen van vertalingen van Nederlandstalige literatuur in het buitenland te bevorderen. Voorwaarde om die opdracht goed uit te voeren is een voldoende aanbod van

gekwalficeerde literaire vertalers. De vakgroepen neerlandistiek in het buitenland vormen daarvoor in principe een uitstekende kweekvijver; daar bevindt zich immers een concentratie van mensen die een goede beheersing van het Nederlands combineren met belangstelling voor taal en literatuur. De Taalunie zal daarom in de komende periode steun blijven geven aan:

- het opnemen/continueren van studieonderdelen literair vertalen bij enkele geselecteerde vakgroepen Nederlands in het buitenland;
- het (laten) organiseren van cursussen literair vertalen voor anderstalige neerlandici en beginnende vertalers die blij hebben gegeven van aanleg en belangstelling voor het vak van literair vertaler.

Binnen het taalgebied

Binnen het taalgebied beperkt de culturele taak van de Taalunie zich grotendeels tot het gebied van de letteren, of in bredere zin het beleid op het gebied van het boek en het lezen. Beide delen van het taalgebied hebben op dat terrein hun eigen structuren; zowel voor de bevordering van de letteren als voor de samenwerking tussen uitgeverij en boekhandel kennen Nederland en Vlaanderen elk hun eigen organisaties. De Taalunie biedt voor al deze instituties de mogelijkheid van een koepel. Zo fungeert het Overleg Nederlandstalige Uitgeverij en Boekhandel (ONUB) als een permanent platform voor ontmoeting en overleg tussen de brancheorganisaties op het gebied van 'het boek'. Voor de bibliotheeksector is een vergelijkbare functie toegedacht aan het Samenwerkingsverband Bibliotheek en Documentatie (SABIDO), dat de komende periode een actievere rol moet gaan spelen. De voornaamste doelstellingen van het subsidiebeleid van de Nederlandse en de Vlaamse overheid komen overeen: het scheppen van de voorwaarden voor de totstandkoming van kwalitatief goede Nederlandstalige literatuur, vertalingen uit andere talen naar het Nederlands, en vertalingen van Nederlandstalige literatuur in het buitenland. De subsidiërende instanties maken deel uit van de respectieve subsidiestructuren van Nederland en Vlaanderen. Geforceerde integratie van deze instanties is niet in het belang van de gedeelde beleidsdoelstelling. Wel is het belangrijk dat problemen die zich mogelijk voordoen in verband met het non-discriminatiebeginsel tussen landen van de Europese Unie, onder de koepel van de Taalunie kunnen worden opgelost.

Op enkele onderdelen van het cultuurbeleid binnen het taalgebied ontwikkelt de Taalunie ook inhoudelijk acties. Leesbevordering is (mede) bestempeld als taak van de overheid. De overheid richt zich daarbij met name op het bevorderen van het lezen onder de jeugd. Deze taak dient zowel binnen als buiten het onderwijs gestalte te krijgen. Als het gaat om overleg, gezamenlijk onderzoek of gezamenlijke projecten binnen het taalgebied, speelt de Taalunie daarbij een faciliterende en coördinerende rol. Leesbevordering binnen het onderwijs speelt ook een rol in de activiteiten van het Platform Onderwijs Nederlands (zie hoofdstuk 2).

Recent is door de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren geconstateerd dat de Lage Landen een uitzonderlijke lacune laten zien wat betreft de recente literatuurgeschiedschrijving. In vrijwel alle ons omringende landen is een actueel overzichtswerk op dit gebied prominent aanwezig. Dat dit in het Nederlandse taalgebied ontbreekt, is een gemis zowel voor de academische studie van de Nederlandstalige letteren, in binnen- en buitenland, als voor een breder geïnteresseerd publiek. De Raad is tot de conclusie gekomen dat noch de uitgeverijsector, noch de universitaire neerlandistiek zelf onder de huidige omstandigheden op eigen kracht een dergelijk project kan uitvoeren. Daarom heeft het Comité van Ministers besloten dat in de periode 1998 - 2003 onder de koepel van de Taalunie de totstandkoming van een dergelijk werk zoveel mogelijk zal worden bevorderd.

5

Beleidsprocessen

In het vijfjarenplan 1993-1997 werd op basis van een extern reorganisatieadvies benadrukt dat de politieke en bestuurlijke inbedding van het Algemeen Secretariaat een belangrijk punt van aandacht vormde. De beleidsvoorbereiding zou in nauwe samenwerking met de departementen van de betrokken bewindslieden moeten geschieden. De Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren zou reeds in het voortraject moeten adviseren over het voorgenomen beleid. In de relatie tussen het Algemeen Secretariaat en de Interparlementaire Commissie (IPC) diende meer afstand te komen.

Bij de start van het tweede vijfjarenplan vertoont de situatie op het punt van de relatie tussen de vier Taalunie-organen het volgende beeld:

- De Interparlementaire Commissie heeft gekozen voor meer inhoudelijke verdieping om het ontbreken van formele bevoegdheden zoals het budgetrecht te compenseren. De Commissie organiseert nu eigen, openbare themadiscussies en brengt werkbezoeken aan instanties en bijeenkomsten die nauw verband houden met het werkterrein van de Taalunie. Voor de vergaderingen van de IPC (drie maal per jaar) worden steeds de voorzitter en de vice-voorzitter van de Raad uitgenodigd. De IPC wordt secretariaeel ondersteund door de griffie van het Nederlandse en het Vlaamse parlement. Zo nodig wordt daarbij ook een beroep gedaan op het Algemeen Secretariaat. Op verzoek van de IPC woont de Algemeen Secretaris ook de besloten IPC-vergaderingen bij, om desgewenst feitelijke informatie over concrete vraagpunten te kunnen verschaffen.
- De Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren is in het najaar van 1997 van start gegaan in een kleinere samenstelling (twaalf leden), met de opdracht om meer proactief te sturen op hoofdlijnen. De nieuwe Raad wordt ondersteund door een extern secretaris. Op deze manier wordt ook de gewenste lossere relatie met het Algemeen Secretariaat gerealiseerd.
- De samenwerking tussen de betrokken departementen/ministeries en het Algemeen Secretariaat, die gezamenlijk de verantwoordelijkheid dragen voor beleidsvoorbereiding en -uitvoering, is steeds intensiever geworden. De eerder genoemde sleutelwoorden *consolidatie* en *flexibiliteit* zijn ook bij deze samenwerking van cruciaal belang voor de toekomst.

Toelichting

Als uitgangspunt voor de meerjarenbegroting is de begroting 1997 aangehouden, gecorrigeerd voor enkele doelsubsidies die per 31 december 1997 aflopen. Aan die basis is met ingang van 1999 een bedrag van f 1,5 miljoen (Bef. 27,5 miljoen) toegevoegd. Dit is een afronding van de totale kosten voor nieuwe projecten en geïntensiveerd beleid zoals opgenomen in het Meerjarenbeleidsplan en het Actieplan 1998. Voor deze afrondingsystematiek is gekozen omdat de begrotingscycli en financiële procedures in Nederland en Vlaanderen zodanig van elkaar verschillen dat voor gewenst beleid vaak moeilijk op jaarbasis een financiële dekking is te vinden. Vanaf 1999 ontstaat op grond van de nieuwe systematiek een kleine vrije beleidsruimte, die het gemakkelijker maakt gewenst beleid effectief te realiseren. Het gaat om respectievelijk f 121 000 (Bef. 2 220 000), f 30 000 (Bef. 550 000), f 25 000 (Bef. 460 000) en f 34 000 (Bef. 624 000) voor de jaren 1999 tot en met 2002. Voor 1998 is in verband met de eerdere begrotingsvoorbereiding geen vrije ruimte opgenomen. De begroting voor dit jaar sluit daarom op een iets lager bedrag dan de daarop volgende jaren.

De daling in de totale begroting vanaf het jaar 2000 treedt op omdat in dat jaar de Commissie lexicografische vertaalvoorzieningen het einde van haar instellingstermijn bereikt.

De begroting is in reële termen gesteld: op de posten die nominaal gelijk zijn gehouden, zal jaarlijks de door de beide overheden gehanteerde index voor loon- en prijsstijgingen worden toegepast.

De indeling van de meerjarenbegroting verschilt enigszins van die van de begroting 1998. De strikte geografische indeling bij de werkvelden (*binnen het Nederlandse taalgebied / buiten het Nederlandse taalgebied*) voldeed steeds minder in verband met de toenemende internationale aspecten van vrijwel alle activiteiten. Deze is daarom vervangen door een thematische indeling: *taal, onderwijs en cultuur*. De aansluiting is aldus:

MEERJARENBEGROTING BEGROTING 1998

<i>Taal</i>	
2.1	= 2.3 Nederlands in de Europese Unie 3.1 Taalsysteem
<i>Onderwijs</i>	
2.2.1	= 3.3 Onderwijs binnen taalgebied
2.2.2	= 2.1 Onderwijs buiten taalgebied
<i>Cultuur</i>	
2.3.1	= 2.2 Culturele activiteiten buiten taalgebied
2.3.2	= 3.2 Cultuur binnen taalgebied

ORGANEN

In de ontwikkeling van de personeelskosten van het Algemeen Secretariaat is rekening gehouden met de opbouw van het - relatief jonge - personeelsbestand. Dit betekent dat een betrekkelijk hoog percentage nog een lange doorgroei heeft.

Voor de overige organen worden geen budgettaire veranderingen voorzien.

WERKVELDEN*Taal*

In de stijging van de post *positie van het Nederlands in de Europese Unie* komt het grote belang tot uitdrukking dat de Taalunie hecht aan dit onderdeel van beleid.

In het beleid voor de taalinfrastructuur worden verschillende ontwikkelingen voorzien:

- een intensivering van het Project Nederlandse Spraakkunst (PNS), een verzameling vervolgpogingen op de herziening van de Algemene Nederlandse Spraakkunst;
- een eenmalige bijdrage aan de totstandkoming van het Referentiebestand Nederlands, dat onder verantwoordelijkheid van de Commissie lexicografische vertaalvoorzieningen wordt opgebouwd;

- vervolgvactiteiten op het proefproject databank overheidsterminologie wanneer het proefproject positief wordt beoordeeld; deze vervolgvactiteiten vragen budgettaire voorzieningen op hetzelfde niveau. De Commissie Terminologie (CoTerm) zal hierbij als opvolger van het Samenwerkingsverband Nederlandstalige Terminologie een belangrijke rol spelen;
- op het gebied van toegepast taalonderzoek en met name taal- en spraaktechnologie is behoefte aan ondersteuning van de Nederlands-Vlaamse onderzoeks- en ontwikkelingsgemeenschap, ten behoeve van coördinatie en samenwerking tussen de diverse partners (wetenschap, industrie en beleid) en van gestructureerde en gecoördineerde vertegenwoordiging in internationale samenwerkings- en overlegverbanden, met name binnen de Europese Unie; hiervoor is de post *opbouw infrastructuur* bestemd;
- de Taaladviesdatabank zal na de opbouw en overdracht aan marktpartners nog slechts een beperkt bedrag voor coördinatiekosten Taaladviesoverleg vragen;
- in de post *overige taalzorgprojecten / subsidies taaladviesdiensten* treedt na 1998 een verlaging op door het wegvallen van een eenmalige subsidiëring die door derden wordt overgenomen.

Onderwijs

Bij het beleidsonderdeel *neerlandistiek algemeen* zijn de verschuivingen zichtbaar die optreden als gevolg van de nieuwe subsidiesystematiek waarmee in 1997 een begin is gemaakt. Per saldo wordt in de periode 1998 - 2002 een stijging van f 100 000 (Bef. 1 835 000) voorzien.

De stijging bij de post *bij- en nascholingscursussen* wordt verklaard door het feit dat de docentencursus die nu nog onder de post *seminarium Amsterdam* is opgenomen, vanaf 1999 zal worden geïntegreerd met andere bestaande en nieuwe cursussen voor extramurale docenten neerlandistiek. Laatstgenoemde post is daarom vanaf 1999 op 0 gezet.

Voor het Steunpunt Nederlands als Vreemde Taal wordt een geleidelijke verhoging van het budget voorzien. Het is de bedoeling dat na een bescheiden start dit expertisecentrum zich geleidelijk kan uitbreiden en nieuwe projecten kan entameren.

In het kader van het NTU-colloquium 'Nederlands in de Wereld' zal in 1998 het derde deelcolloquium plaatsvinden op de Nederlandse Antillen en Aruba. Het is de bedoeling om de vierde deelbijeenkomst (Nord-Pas de Calais) te combineren met de afsluitende bijeenkomst in het jaar 2000. Daarna zullen de colloquia niet meer in deze vorm worden gecontinueerd.

Voor het stimuleren van nieuwe ontwikkelingen en projecten op het gebied van onderwijs Nederlands binnen het taalgebied vindt met ingang van 1999 een verschuiving plaats van de post *algemeen* naar de posten *Platform Onderwijs Nederlands, hoger onderwijs* en *volwassenenonderwijs*.

Cultuur

Voor projecten van de beide samenwerkingsverbanden op het gebied van uitgeverij en boekhandel (ONUB) en bibliotheek en documentatie (SABIDO) wordt vanaf 1999 een lichte stijging voorzien.

VOORLICHTING

De begrotingsposten binnen dit hoofdstuk zijn constant gehouden omdat zij betrekking hebben op het algemene voorlichtingsbeleid van de Taalunie. Specifieke kosten in verband met bepaalde onderdelen van het beleid worden zoveel mogelijk binnen de betreffende projectbegroting ondergebracht.

Meerjarenbegroting 1998-2002

(bedragen x f 1.000)

Inkomsten	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Bijdragen en doelsubsidies	12.210	13.476	13.592	13.606	13.614	13.614
Royalty's	220	100	100	100	100	100
Overhead CLVV	16	22	22	8	0	0
Overige inkomsten	529	483	483	483	483	483
Inkomsten CLVV	1.500	1.500	1.500	1.000	0	0
Totaal inkomsten	14.475	15.581	15.697	15.197	14.197	14.197

Uitgaven	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Organen	2.203	2.255	2.278	2.301	2.324	2.347
Werkvelden	10.429	11.483	11.455	11.523	11.505	11.473
Taal	3.883	4.068	3.933	3.933	3.933	3.933
Onderwijs	5.498	6.073	6.160	6.228	6.210	6.178
Cultuur	1.048	1.342	1.362	1.362	1.362	1.362
Vrije beleidsruimte	0	0	121	30	25	34
Voorlichting	343	343	343	343	343	343
Uitgaven CLVV	1.500	1.500	1.500	1.000	0	0
Totaal uitgaven	14.475	15.581	15.697	15.197	14.197	14.197

UITGAVEN	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1. Organen						
1.1 Algemeen Secretariaat						
personeelskosten	1.765	1.788	1.811	1.834	1.857	1.880
materiële kosten	356	371	371	371	371	371
<i>subtotaal</i>	2.121	2.159	2.182	2.205	2.228	2.251
1.2 Comité van Ministers / Voorbereidend Overleg	6	6	6	6	6	6
1.3 Interparlementaire Commissie	50	50	50	50	50	50
1.4 Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren	26	40	40	40	40	40
Totaal Organen	2.203	2.255	2.278	2.301	2.324	2.347

2. Werkvelden

2.1 Taal						
algemeen						
positie van het Nederlands in de Europese Unie		50	100	100	100	100
Europese onderwijsprogramma's		30	30	30	30	30
spelling		120	70	70	70	70
spraakkunst		130	180	180	180	180
woordenboeken						
algemeen		23	23	23	23	23
projecten Instituut voor Nederlandse Lexicologie		3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Referentiebestand Nederlands		100	0	0	0	0
terminologie						
Commissie Terminologie (CoTerm)		50	50	50	50	50
databank overheidsterminologie		100	100	100	100	100
werkgroep Buitenlandse Aardrijkskundige Namen		5	5	5	5	5
taal- en spraaktechnologie						
terreinverkennd onderzoek		150	0	0	0	0
opbouw infrastructuur		0	150	150	150	150
taalzorg						
Taaladviesoverleg		13	13	13	13	13
Taaladviescommissie		12	12	12	12	12
Taaladviesdatabank		50	15	15	15	15
overige taalzorgprojecten / subsidies taaladviesdiensten		235	185	185	185	185
<i>subtotaal</i>	3.883	4.068	3.933	3.933	3.933	3.933
2.2. Onderwijs						
2.2.1 Binnen het taalgebied						
algemeen						
algemeen		50	20	20	20	20
Federatie Het Schoolvak Nederlands		15	15	15	15	15
Nederlandstalige Universitaire Talencentra		15	15	15	15	15

	1997	1998	1999	2000	2001	2002
projecten						
Platform Onderwijs Nederlands		125	140	140	140	140
hoger onderwijs		15	20	20	20	20
volwassenenonderwijs		10	15	15	15	15
certificering Nederlands						
interne equivalering CNaVT		120	120	120	120	120
Nederlands/Vlaamse samenwerking		30	30	30	30	30
<i>subtotaal</i>	365	380	375	375	375	375
2.2.2 Buiten het taalgebied						
neerlandistiek algemeen						
personele subsidies		500	400	300	200	100
basissubsidies		450	500	550	600	650
projectsubsidies		150	200	250	300	400
startsubsidies		100	100	150	150	150
regionale docentenbijeenkomsten		90	90	90	90	90
docentenplatforms		94	94	94	94	94
bij- en nascholingscursussen (via Steunpunt Nederlands als Vreemde Taal)		55	130	130	130	130
manifestaties/publicaties		28	28	28	28	28
zomercursussen / bijscholing en informatievoorziening						
zomercursus Nederland		461	461	461	461	461
zomercursussen Vlaanderen		245	245	245	245	245
seminarie Amsterdam (docentencursus)		60	0	0	0	0
Internationale Vereniging voor Neerlandistiek		118	118	118	118	118
Bibliografische attenderingslijst		92	92	92	92	92
Colloquium Neerlandicum		60	60	60	60	60
Certificaat Nederlands als Vreemde Taal		385	385	385	385	385
Steunpunt Nederlands als Vreemde Taal		100	125	150	175	200
talenbeurzen		40	40	40	40	40
NTU-colloquium 'Nederlands in de Wereld'		50	50	50	0	0
neerlandistiek Indonesië						
universitaire neerlandistiek		570	570	570	570	570
Erasmus Taalcentrum		630	630	630	630	630
cultuurcentrum Surabaya		100	100	100	100	100
vervolgprojecten NTU-colloquium		100	100	100	100	0
neerlandistiek Midden- en Oost-Europa		400	400	400	400	400
onderwijs Nederlands Antillen en Aruba						
uitvoering Raamwerk		60	60	60	60	60
kinderboeken / filmfestival NANA		10	10	10	10	10
onderwijs Nederlands Nord-Pas de Calais		290	290	290	290	290
neerlandistiek Zuid-Afrika		455	500	500	500	500
Basisboekenlijst		0	7	0	7	0
<i>subtotaal</i>	5.133	5.693	5.785	5.853	5.835	5.803
2.3. Cultuur						
2.3.1 Buiten het taalgebied						
culturele functie docentschappen		160	160	160	160	160
bevordering kwaliteit literair vertalen		295	300	300	300	300
manifestaties/publicaties		30	30	30	30	30
<i>subtotaal</i>	590	485	490	490	490	490

	1997	1998	1999	2000	2001	2002
<i>2.3.2 Binnen het taalgebied</i>						
leesbevordering						
Jonge Gouden Uil		175	175	175	175	175
overige projecten		15	15	15	15	15
projectsubsidies derden						
afstemming letterenbeleid		5	5	5	5	5
Overleg Nederlandstalige Uitgeverij en Boekhandel		50				
Samenwerkingsverband Bibliotheek en Documentatie		35	100	100	100	100
Ons Erfdeel		72	72	72	72	72
manifestaties/publicaties		20	20	20	20	20
project literatuurgeschiedenis		400	400	400	400	400
drama / media						
NTU-toneelschrijfprijs		30	30	30	30	30
drama en media overige		55	55	55	55	55
<i>subtotaal</i>	458	857	872	872	872	872
Totaal Werkvelden	10.429	11.483	11.455	11.523	11.505	11.473
Vrije beleidsruimte	0	0	121	30	25	34

3. Voorlichting

voorlichting algemeen / website		35	35	35	35	35
activiteiten						
Algemene Conferentie Nederlandse Taal en Letteren		55	55	55	55	55
Prijs der Nederlandse Letteren		18	18	18	18	18
Taaluniepenning		10	10	10	10	10
materialen / publicaties						
Taalschrift / Knipselkrant		165	165	165	165	165
Jaarverslag		25	20	20	20	20
Actieplan		20	20	20	20	20
overige publicaties		15	20	20	20	20
Totaal Voorlichting	343	343	343	343	343	343
Uitgaven CLVV	1.500	1.500	1.500	1.000	0	0
TOTAAL UITGAVEN	14.475	15.581	15.697	15.197	14.197	14.197

Meerjarenbegroting 1998-2002

(bedragen x Bef. 1.000)

Inkomsten	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Bijdragen en doelsubsidies	224.038	247.266	249.394	249.651	249.798	249.798
Royalty's	4.037	1.835	1.835	1.835	1.835	1.835
Overhead CLVV	294	404	404	146	0	0
Overige inkomsten	9.706	8.862	8.862	8.862	8.862	8.862
Inkomsten CLVV	27.523	27.523	27.523	18.350	0	0
Totaal inkomsten	265.598	285.890	288.018	278.844	260.495	260.495

Uitgaven	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Organen	40.424	41.376	41.798	42.220	42.642	43.064
Werkvelden	191.358	210.698	210.184	211.431	211.100	210.514
Taal	71.248	74.644	72.165	72.165	72.165	72.165
Onderwijs	100.880	111.430	113.028	114.275	113.944	113.358
Cultuur	19.230	24.624	24.991	24.991	24.991	24.991
Vrije beleidsruimte	0	0	2.220	550	460	624
Voorlichting	6.293	6.293	6.293	6.293	6.293	6.293
Uitgaven CLVV	27.523	27.523	27.523	18.350	0	0
Totaal uitgaven	265.598	285.890	288.018	278.844	260.495	260.495

UITGAVEN	1997	1998	1999	2000	2001	2002
1. Organen						
1.1 Algemeen Secretariaat						
personeelskosten	32.385	32.807	33.229	33.651	34.073	34.495
materiële kosten	6.533	6.807	6.807	6.807	6.807	6.807
<i>subtotaal</i>	38.918	39.614	40.036	40.458	40.880	41.302
1.2 Comité van Ministers / Voorbereidend Overleg	110	110	110	110	110	110
1.3 Interparlementaire Commissie	918	918	918	918	918	918
1.4 Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren	478	734	734	734	734	734
Totaal Organen	40.424	41.376	41.798	42.220	42.642	43.064

2. Werkvelden

2.1 Taal						
algemeen						
positie van het Nederlands in de Europese Unie		918	1.835	1.835	1.835	1.835
Europese onderwijsprogramma's		550	550	550	550	550
spelling		2.202	1.284	1.284	1.284	1.284
spraakkunst		2.385	3.303	3.303	3.303	3.303
woordenboeken						
algemeen		422	422	422	422	422
Projecten Instituut voor Nederlandse Lexicologie		55.046	55.046	55.046	55.046	55.046
Referentiebestand Nederlands		1.835	0	0	0	0
terminologie						
Commissie Terminologie (CoTerm)		918	918	918	918	918
databank overheidsterminologie		1.835	1.835	1.835	1.835	1.835
werkgroep Buitenlandse Aardrijkskundige Namen		92	92	92	92	92
taal- en spraaktechnologie						
terreinverkennd onderzoek		2.752	0	0	0	0
opbouw infrastructuur		0	2.752	2.752	2.752	2.752
taalzorg						
Taaladviesoverleg		239	239	239	239	239
Taaladviescommissie		220	220	220	220	220
Taaladviesdatabank		918	275	275	275	275
overige taalzorgprojecten / subsidies taaladviesdiensten		4.312	3.394	3.394	3.394	3.394
<i>subtotaal</i>	71.248	74.644	72.165	72.165	72.165	72.165
2.2. Onderwijs						
2.2.1 Binnen het taalgebied						
algemeen						
algemeen		917	367	367	367	367
Federatie Het Schoolvak Nederlands		275	275	275	275	275
Nederlandstalige Universitaire Talencentra		275	275	275	275	275

	1997	1998	1999	2000	2001	2002
projecten						
Platform Onderwijs Nederlands		2.294	2.569	2.569	2.569	2.569
hoger onderwijs		275	367	367	367	367
volwassenenonderwijs		183	275	275	275	275
certificering Nederlands						
interne equivalering CNaVT		2.202	2.202	2.202	2.202	2.202
Nederlands/Vlaamse samenwerking		550	550	550	550	550
<i>subtotaal</i>	6.697	6.971	6.880	6.880	6.880	6.880
2.2.2 Buiten het taalgebied						
neerlandistiek algemeen						
personele subsidies		9.174	7.340	5.505	3.670	1.835
basissubsidies		8.256	9.174	10.092	11.009	11.927
projectsubsidies		2.752	3.670	4.587	5.505	7.340
startsubsidies		1.835	1.835	2.752	2.752	2.752
regionale docentenbijeenkomsten		1.651	1.651	1.651	1.651	1.651
docentenplatforms		1.725	1.725	1.725	1.725	1.725
bij- en nascholingscursussen (via Steunpunt Nederlands als Vreemde Taal)		1.009	2.385	2.385	2.385	2.385
manifestaties/publicaties		514	514	514	514	514
zomercursussen / bijscholing en informatievoorziening						
zomercursus Nederland		8.459	8.459	8.459	8.459	8.459
zomercursussen Vlaanderen		4.495	4.495	4.495	4.495	4.495
seminarie Amsterdam (docentencursus)		1.101	0	0	0	0
Internationale Vereniging voor Neerlandistiek		2.165	2.165	2.165	2.165	2.165
Bibliografische attenderingslijst		1.688	1.688	1.688	1.688	1.688
Colloquium Neerlandicum		1.101	1.101	1.101	1.101	1.101
Certificaat Nederlands als Vreemde Taal		7.064	7.064	7.064	7.064	7.064
Steunpunt Nederlands als Vreemde Taal		1.835	2.294	2.752	3.211	3.670
talenbeurzen		734	734	734	734	734
NTU-colloquium 'Nederlands in de Wereld'		918	918	918	0	0
neerlandistiek Indonesië						
universitaire neerlandistiek		10.459	10.459	10.459	10.459	10.459
Erasmus Taalcentrum		11.560	11.560	11.560	11.560	11.560
cultuurcentrum Surabaya		1.835	1.835	1.835	1.835	1.835
vervolgprojecten NTU-colloquium		1.835	1.835	1.835	1.835	0
neerlandistiek Midden- en Oost-Europa		7.340	7.340	7.340	7.340	7.340
onderwijs Nederlands Antillen en Aruba						
uitvoering Raamwerk		1.101	1.101	1.101	1.101	1.101
kinderboeken / filmfestival NANA		183	183	183	183	183
onderwijs Nederlands Nord-Pas de Calais		5.321	5.321	5.321	5.321	5.321
neerlandistiek Zuid-Afrika		8.349	9.174	9.174	9.174	9.174
Basisboekenlijst		0	128	0	128	0
<i>subtotaal</i>	94.183	104.459	106.148	107.395	107.064	106.478
2.3. Cultuur						
2.3.1 Buiten het taalgebied						
culturele functie docentschappen		2.936	2.936	2.936	2.936	2.936
bevordering kwaliteit literair vertalen		5.413	5.505	5.505	5.505	5.505
manifestaties/publicaties		550	550	550	550	550
<i>subtotaal</i>	10.826	8.899	8.991	8.991	8.991	8.991

	1997	1998	1999	2000	2001	2002
<i>2.3.2 Binnen het taalgebied</i>						
leesbevordering						
Jonge Gouden Uil		3.211	3.211	3.211	3.211	3.211
overige projecten		275	275	275	275	275
projectsubsidies derden						
afstemming letterenbeleid		92	92	92	92	92
Overleg Nederlandstalige Uitgeverij en Boekhandel		918				
Samenwerkingsverband Bibliotheek en Documentatie		642	1.835	1.835	1.835	1.835
Ons Erfdeel		1.321	1.321	1.321	1.321	1.321
manifestaties/publicaties		367	367	367	367	367
project literatuurgeschiedenis		7.340	7.340	7.340	7.340	7.340
drama / media						
NTU-toneelschrijfprijs		550	550	550	550	550
drama en media overige		1.009	1.009	1.009	1.009	1.009
<i>subtotaal</i>	<i>8.404</i>	<i>15.725</i>	<i>16.000</i>	<i>16.000</i>	<i>16.000</i>	<i>16.000</i>
Totaal Werkvelden	191.358	210.698	210.184	211.431	211.100	210.514
Vrije beleidsruimte	0	0	2.220	550	460	624

3. Voorlichting

voorlichting algemeen / website		643	643	643	643	643
activiteiten						
Algemene Conferentie Nederlandse Taal en Letteren		1.009	1.009	1.009	1.009	1.009
Prijs der Nederlandse Letteren		330	330	330	330	330
Taaluniepenning		183	183	183	183	183
materialen / publicaties						
Taalschrift / Knipselkrant		3.027	3.027	3.027	3.027	3.027
Jaarverslag		459	367	367	367	367
Actieplan		367	367	367	367	367
overige publicaties		275	367	367	367	367
Totaal Voorlichting	6.293	6.293	6.293	6.293	6.293	6.293
Uitgaven CLVV	27.523	27.523	27.523	18.350	0	0
TOTAAL UITGAVEN	265.598	285.890	288.018	278.844	260.495	260.495

Colofon

Volledige of gedeeltelijke overname van het Meerjarenbeleidsplan is alleen toegestaan met bronvermelding.

Eindredactie: Nederlandse Taalunie

Vormgeving: Bailleul Ontwerpbureau / Gent

Zetwerk: Sintjoris / Merendree

Druk: Departement Onderwijs,
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Wilt u reageren op het Meerjarenbeleidsplan?
Bel, fax of schrijf dan naar:

Nederlandse Taalunie
t.a.v. redactie en administratie
Postbus 10595
2501 HN Den Haag
Nederland

Bezoekadres:
Lange Voorhout 19
2514 EB Den Haag

Telefoon: *31-70-346 95 48
Fax: *31-70-365 98 18
E-mail: secr@ntu.nl